

Zápis

z obhajoby disertační práce paní Mgr. Anny Sochové konané dne 23. června 2011

Téma práce: „Arménsko-perský konflikt (449-451): jeho náboženské pozadí a odraz v rané arménské historiografii“

Přítomní dle prezenční listiny.

Předseda komise prof. Gombár zahájil obhajobu a představil přítomným kandidátku.

Školitel prof. Veselý představil doktorandku a seznámil komisi s její dizertační prací.

Kandidátka poté podrobněji představila svou dizertaci. Zaměřila se na její historické vymezení (časovou osu událostí, zasazení do kontextu tehdejší doby), kritiku pramenů (zejména neobjektivních zpráv arménských kněží z 5. a 6. stol.) a svou snahu dopátrat se skutečných příčin i průběhu arménsko-perského konfliktu v polovině 6. stol. Vyzdvihla především nutnost zabývat se náboženskou situací v Arménii před tímto konfliktem, vč. posuzování možností, odkud se křesťanství do země dostalo, jakož i potřebu hledat další důvody kromě náboženských, které vedly Armény k povstání proti perské nadvládě (např. tlak na prohloubení integrace Arménie do Persie mající bezpečnostní důvody související s početnými válkami, které říše na svých hranicích vedla).

Poté předseda komise přečetl posudek nepřítomné oponentky dr. Košťálové vč. dotazů, na což stejným způsobem navázala přítomná oponentka dr. Pargačová. Oba posudky doporučily práci k obhajobě.

Kandidátka podrobně odpověděla na dotazy oponentek, které se týkaly vztahu arménské církve k církvi obecné a náboženských poměrů v Arménii před přijetím křesťanství. V rámci svých odpovědí se zaměřila na detailní vysvětlení vývoje postoje arménské církve k závěrům různých dobových křesťanských koncilů, přičemž zdůraznila, že až do poloviny 6. stol. považovala arménská církev sama sebe za součást obecné církve, a to i přes již tehdy existující rozpory. Při popisu náboženské situace v Arménii před příchodem křesťanství vyzdvihla práce amerického arménisty Jamese Roberta Russella, avšak jeho závěry týkající se zoroastrizmu v Arménii podrobila věcné kritice. Kandidátka označila náboženské poměry v Arménii před přijetím křesťanství za velmi složité a obtížně definovatelné, přičemž vyjádřila názor, že v zemi tehdy nepřevládala zoroastrizmus, ale spíše by bylo možno hovořit o nějaké formě synkretického polyteizmu.

Oponentka dr. Pargačová byla s odpovědí kandidátky zcela spokojena.

Diskuze:

Nejvíce dotazů měl prof. Kropáček, kterého zajímalo, zda kandidátka při studiu dobových arménských pramenů narazila na nějaké zmínky o vztazích staré arménské církve s církví etiopskou, o (dnes již vyvrácené) souvislosti při vzniku arménského a etiopského písma a o vzniku islámu. Kandidátka na všechny tyto dotazy odpověděla záporně, neboť na žádné zmínky nenarazila, a následně podala výklad o vzniku arménského písma.

Prof. Gombár se zeptal na existenci paralelních dobových perských pramenů, a zda je případně kandidátka rovněž prostudovala. Dále se zajímal o postavení arménského křesťanství v Perské říši, především o poměr arménské církve k církvi perské. Kandidátka uvedla, že po perských pramenech pátrala, ale žádné se jí nepodařilo nalézt. Poté podala podrobný výklad na téma autokefality arménské církve, vč. vysvětlení některých legend a popsala vztahy arménské a perské církve, které označila jako korektní vztahy mezi dvěma samostatnými církvemi, i když připustila, že byly zaznamenány neúspěšné snahy o jmenování katolíků z perské církve arménskými katolíky.

Dr. Celnarová se zajímala o příčiny posunu datace přijetí křesťanství v Arménii z tradičně uváděného roku 301 na rok 314. Kandidátka podala vysvětlení, které vycházelo z popisu historických souvislostí, zejména souběžného vývoje v Římské říši a z analýzy legend.

Dr. Šedinová upozornila na užitečnost publikace pramenů (především arménských kronik), k čemuž kandidátka uvedla, že je spoluřešitelkou grantu, jehož výstupem bude již na konci letošního roku kniha uvádějící ukázky z překladů některých vzácných kronik.

Vyhlášení výsledku tajného hlasování:

Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.).

Zapsal: PhDr. Petr Přebinda, Ph.D.

prof. PhDr. Eduard Gombár, CSc.
předseda komise